

BOKMA

Vierkant in de fles, rond op de tong

Peter Vermeulen

Inleiding

In vroeger dagen werd vrijwel alle vaderlandse jenever verkocht in kelderflessen of in aardewerk kruiken (stopen). Twee stokers waren zo origineel met een ander model te komen, nl "van Zuylekom" te Amsterdam en "P.Bokma" te Leeuwarden, beiden gebruikten onafhankelijk van elkaar de kloeke vierkante fles voor hun produkt.

Over het eerstgenoemde bedrijf weet de laatste directeur, ons lid de Heer E.S. Blaisse, ongetwijfeld een heleboel te schrijven. Wij nodigen hem daar dan ook gaarne toe uit!

Onlangs kocht ik een, in Indonesië gevonden, malgeblazen "Bokma" fles.

Vierkant model; 22½ cm hoog; inhoud 1,10lt;

kleur donkergroen; rechte top;

geblazen in tweedelige mal;

behakking op paneel 1 "P.BOKMA"

behakking op paneel 3 "LEEWARDEN HOLLAND";

eind 19e eeuw.

Via Annemiek van der Steen van Bols/Wessanen kreeg ik contact met een rechtstreekse afstammeling van de oprichter, Mr P.C. Bokma te Leeuwarden. Hij was zo vriendelijk mij diverse inlichtingen over de distilleerderij te zenden. Ik heb van deze gegevens dankbaar gebruikt bij het schrijven van dit artikeltje.

Historie

Het begin

Reeds in 1826 begon de over-overgrootvader van de heer P.C. Bokma -Bocke Klaassesz genaamd- een tapperij naast zijn werk als timmerman.

Zijn zoon, Freerk Klaassesz, zette de tapperij voort en werd distillateur en producent van gedistilleerd, echter toen nog zonder ordentelijke distilleerketel. De grootvader van de huidige Heer Bokma, Pieter Bokma (1871 - 1965) de naamgever van het bedrijf- kocht in 1990 zijn eerste echte distilleerketel van de firma Scheffer te Schiedam.

Tevens introduceerde hij de nog steeds bekende vierkante fles.

Tot die tijd werd vooral in fust geleverd, daar de horeca de voornaamste afzetbron vormde

Hij had de gedachte een verpakking te ontwikkelen, die in die tijd niemand anders had, althans voor jenever.

Hoewel het begrip "marketing" toen nog volledig onbekend was, kwam wat Pieter Bokma deed in feite ophetzelfde neer: een eigen verpakking brengen gevolgd door een succesvolle presentatie op de (wereld) markt.

De fles

Nu ruim 100 jaar na de introductie is "Bokma jenever in een vierkante fles" nog steeds een begrip, hoewel de Leeuwarder distilleerderij zelf al sinds ca 1971 verdwenen is.

De eerste export in flessen geschiedde in 1894 naar het toenmalige Nederlandsch Oost-Indië. De receptuur van de (oude) jenever is nog immer dezelfde als toen.

Opmerkelijk is het feit, dat Bokma zijn flessen in Tsjecho-Slowakije bestelde! Het waren echte kwaliteitsproducten nog met de mond in een mal geblazen.

De zijvlakken waren prachtig glad, zonder rimpels.

De latere flessen waren minder glad!

Tot aan het begin van de Tweede Wereldoorlog (1940) werden de flessen uit Tsjecho-Slowakije gehaald. Na 1945 kwamen ze van de Verenigde Nederlandse Glasfabrieken deels uit Leerdam, maar vooral uit Schiedam.

Later werden ook flessen besteld bij de Gerresheimer Glashütte nabij Düsseldorf.

Bokma heeft overigens nooit kelderflessen gebruikt, wel eenvoudige ronde flessen.

Momenteel zijn nog op de markt

- naast de originele Bokma Friese Oude Jenever - :
Bokma Citroenjenever (helder glas), - Citroenbrandewijn, -
Bessenjenever en (in 1967 geïntroduceerd) - Jonge Bokma.

Alle dranken in de bekende vierkante fles.